19.12.2017. 12:50
Pogledano: 844 puta

"Konstruktivizma u nastavi likovne kulture"

Konstruktivistički pristup učenja, primijenjen kroz aktivne i istraživačke metode u kojima je nastavnik moderator, prikazan je kroz scenarije redovne i vannastavne nastave realizovane u posljednje četiri godine u gimnazijama „Sveti Sava“ Prijedor.

Na osnovu aktuelnog stanja u školam u BiH te novim trendovima koji se u pedagoškoj praksi javljaju kako u svijetu tako i okruženju, smatram da bi se nastava usmjerena na nastavnika trebala promijeniti na nastavu usmjetenu na učenika. Takva nastava se zalaže za **„Više učenja – manje poučavanja“**. Osnovno što nastavnik treba da shavati jete da se znanje ne može „prenijeti“ niti „predati“. S tim u vezi nastavni scenariji treba da budu konstruisan tako da naglasak bude na što većoj angažovanost učenika, koji će putem otkrivanja dolaziti do spoznaje. Ovakvim načinom učenje neće biti ograničeno samo na formalno učenje, već može da se realizuje i tokom informalnog i neformalnog učenja. Nastavnik u takvom učenju ima ulogu voditelja ili koordinatora, koji treba da dobro poznaje nivo znanja na kojem se svaki učenik nalazi, ali je potrebno takođe da poznaje kako teorije učenja i poučavanja tako i nove trendove u nastvnoj praksi. Ne treba zanemariti ni prednosti pri učenju koje nudi internet jer se na taj način učenje može veoma lako približiti interesovanjima učenika internet generacija. Ukratko, učenik treba vlastitom aktivnošću stalno da stiče različite kompetencije, znanja, vještine, navike, stavove i vrijednosti, dok ga u tim aktivnostima usmjerava učitelj. Iz navedenog se može zaključiti da frontalna nastava koja je naviše zastupljena u našim školama ne može odgovoriti na potrebe učenika u XI vijeku. Kako je nastava likovne kulture obilježena stvaranjem i kreativnim izražavanjem onda je konstruktivistički pristup izvođenju nastave najpogodniji kako bi se optimalno iskoristila satnica, ali i zadovoljile potrebe učenika.

AUTOR: *Miroslav Drljača*

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Na izbor teme najviše su uticali aktuelno stanje u školama u Bosni i Hercegovini, ali i novi trendovi u obrazovanju koji se sve više primjenjuju u školama u svijetu, ali i okruženju, a s ciljem poboljšanja realizovanja nastave likovne kulture.

Imajući u vidu značaj umjetnosti i umjetničkog vaspitanja potrebno je preispitati položaj umjetničkih aktivnosti u nastavnim kurikulumima osnovnih škola i gimnazija. U navedenim kurikulumima umjetnosti se ne bi smjelo pristupati kao nevažnom predmetu čije je izučavanje svedeno na minimalnu satnicu u osnovnim školama i gimnazijama, dok je iz većine ostalih srednjih škola u potpunosti izostavljeno.

Na opravdanost takvog pristupa nastavi ukazuju aktuelna istraživanja iz oblasti metodike likovnog vaspitanja kod nas i u svijetu, a koja su realizovana proteklih desetak godina (Boichon, Villard et Le Reun, 2014; Dobrota, Kuščević i Burazer, 2010; Duh, Čagran i Huzjak, 2012; Imonikege, 2013; Lorimer, 2011; McNiff, 1998, Arnhajm, 2003; Bogdanović, 2002; Damjanov, 1996; Goethe, 2008; Montessori, 2016; Trstenjak, 1978; Vygotsky, 1971) Sva navedena istraživanja govore o važnosti likovne umjetnosti za pravilan razvoj osobe, ali i o tome koliko je važna vlastita aktivnost osobe koja uči.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Krajnji cilj ovakih časova jeste osposobiti učenika da razvija kognitivne, emocionalne te motoričke sposobnosti, da ostvari komunikaciju sa socijalnim okruženjem i prirodom, ali i da razvija estetske kompetencije koje su mu potrebne za snalaženje u životu.

Ishodi Opisanih časova redovne nastave i projektne sedmice pokazuju osposljenost učenika koji može da uči samostalno, ali i u sardnji sa nastavnikom, drugim učenicima i sredinom. Učenje je proizvod istraživanja i vlastog angažovanja, takvo učenje je praćeno entuzijazmom I zadovoljstvo, a informacije i vještine ostaju trajno usvojene.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

U daljem tekstu biće prikazano sedam časova redovne nastave relaizovane toko zadnje dvije godine i projektno istraživačka sedmica pod nazivom „Sedmica boja“ u školama Gimnazija „Sveti Sava“ Prijedor i Gimnazija „Petar Kočić“ Novi grad.

U navedenim časovima zastupljeno je saradničko učenje, individualan rad, učenje istraživanjem, praktično učenje. Nastavnici su najčešće imali ulogu koordinatora dok su većinu aktivnosti, kako je i uobičajeno u konstruktivističkoj nastavi, izvodili učenici. Među prikazanim opisanim časovima nalaze se i zapisi sa časova koje su sačinili učenici. Na taj način smo pokušali sagledati kako čas izgleda iz ugla učenika. Koristeći metodu u kojoj učenici poučavaju učenike Mates (Mattes, 2007) tvrdi da se u takvom konceptu provodi odgovorno, samostalno, i kooperativno učenje. Učenici preuzimaju najvišu odgovornost za uspjeh. Takvim učenjem mozak trajno pohranjuje podatke i umrežuje ih djelotvorno za učenje. Cijeli je razred upućen na saradnju, posebno ako znaju da nije riječ o igri nego da na kraju slijedi provjera rezultata. Organizacijsko načelo integriše sve učenike u proces učenja i pruža dobre mogućnosti za unutrašnju diferencijaciju. Učenici mogu da biraju koje će teme obraditi i koju će ulogu preuzeti pri planiranju i ostvarivanju nastave. Učenici sarađuju s veseljem i ozbiljnošću, postaju samopouzdaniji i ponekad sadržajno dobijaju više nego kad im nastavnik nešto objašnjava.

Radi lakšeg razumijevanja navedeni časovi su detaljno opisani u Prilogu br. 1

Projektna sedmica “Sedmica boja” realizovana je u dva navrata školske 2015/16. i školske 2016/17. godine. Opisana je projektna sedmica realizovana školske 2016/17. godine.

Metode akcionog istraživanja **„Sedmica boja“**

Kombinujući projektnu metodu sa metodom podsticanja grupe, metodom usmjerenom na djelovanje, pomoću saradničkog timskog rada i kooperativnog učenja učenici su realizovali opisano akciono istraživanje. Ciljevi istraživanja su bili da učenici vlastitim iskustvom upoznaju boje i njihovo značenje, da postanu svjesni psihološkog djelovanja boja na pojedinca i okolinu, da pokušaju ublažiti svoje i tuđe predrasude o bojama, da pronađu veze između životnog iskustva i boja, da poboljšaju međusobnu komunikaciju i da se lakše snađu u tumačenju umjetničkih djela nastalih tokom dvadesetog vijeka. Razmjenjujući iskustva učesnici u istraživanju su jedni druge podsticali na dalje istraživanje, što je u velikoj mjeri uticalo i na plan istraživanja svakog učenika. Metodom usmjerenom na djelovanje učesnici su mogli vlastitim angažovanjem da dođu do novih informacija o bojama, ali i da prošire svoje istraživanje na praktičan rad, fotografiju, crteže i slično te da se angažuju na traženju informacija putem interneta ili intervjuisanja ljudi iz okruženja. Tokom trajanja „Sedmice boja“ učesnici su kooperativnim učenjem mogli razmjenjivati iskustva

međusobno, ali i sa osobama koje su sretali ili su sa njima stupali u kontakt putem interneta.

Sedmica prije događanja (dogovori i pripreme)
Projektna sedmica pod nazivom „Sedmica boja“ realizovana je u dvije gimnazije: Gimnazija „Sveti Sava“ Prijedor i Gimnazija „Petar Kočić“ Novi Grad. N = 29 učenika. Osim učenika, u istraživanju su ravnopravno učestvovala i dva profesora.

Nakon usmenog informisanja učenika tokom časova likovne kulture da će biti organizovana projektna sedmica posvećena bojama, učenici su informisani pomoću Fejsbuka. Taj način komunikacije izabran je zbog toga što (skoro) svi imaju otvoren Fejsbuk profil i na njemu provode značajan dio vremena, koristeći ga kao sredstvo za komunikaciju, a veliki broj učenika Fejsbuk koristi i za učenje. Učenici koji su se prijavili za istraživanje dobili su u Vordu okvirni plan istraživanja sa rasporedom boja po danima u sedmici, trajanju, ciljevima i mogućim načinima istraživanja. Sadržaj pitanja je bio: razlog učestvovanja u istraživanju, očekivanja, kojom bojom objašnjavaju sebe, zašto biraju baš tu boju, koje su im boje neprijatne i kakve neprijatnosti izazivaju, šta znaju o pojedinim bojama i koja su njihova prethodna iskustva sa bojama. Uz navedene mogućnosti naglašeno je da učenici sami mogu da konstruišu svoj način istraživanja i da se ne moraju pridržavati napisanog prijedloga istraživanja. Ono što je za učenike bilo obavezujuće jeste raspored boja po danima i to da svako od učesnika treba da vodi vlastiti istraživački dnevnik.

Događanja u „Sedmici boja“
Svaki dan u sedmici je bio u znaku jedne boje. Ponedjeljak - žuta, utorak - crvena, srijeda - plava, četvrtak - zelena, petak - ljubičasta, subota - crna, nedjelja - bijela. U zavisnosti od dana u sedmici učenici su svoja promišljanja posvetili određenima bojama. Učesnici su se međusobno razlikovali tokom „Sedmice boja“ kako po načinu istraživanja tako i po odjevnim kombinacijama jer su odjevne predmete prilagođavali bojama koje su bile određene za dan u sedmici (Slike: 1, 2, 3, i 4).

Učesnici u istraživanju koji su bili u mogućnosti radili su fotografije tematski prilagođene boji (Prilog 2). Boje su uticale na izbor muzike, prehrane, ali su pomogle i da se pronađe davno zaboravljeni predmet, igračaka, fotografija, a koji su budili uspomene i sjećanja na djetinjstvo i određene događaje. Pronađeni predmeti bili su povod za opisivanje sadašnjeg odnosa prema predmetu, odnosno događaju koji je u vezi sa njim.

[1]

Poseban značaj u provedenom istraživanju zauzima komunikacija, jer su učenici velikim dijelom osim introspekciji bili posvećeni intervjuisanju ljudi iz okruženja. Intervjuisali su rodbinu, poznanike ili slučajne prolaznike. Koristeći usluge Fejsbuk mreže učesnici su mogli ostvariti lakšu komunikaciju sa prijateljima, ali i saznati više korisnih informacija za istraživanje. Postavljali su tematski određene sadržaje na svoje Fejsbuk profile, što je izazvalo različite reakcije prisutnih članova na Fejsbuk mreži. Bez obzira da li su reakcije bile pozitivne ili ne, ovakav vid komunikacije proširio je krug učesnika u istraživanju, koji su nenamjerno ipak uzeli učešća u istraživanju. Njihovi

komentari bili su od velikog značaja istraživačima za njihovo istraživanje. Scenario istraživanja učenici su prilagodili individualnom planu. Na kraju dana učenici gimnazija su imejlom slali koordinatoru (nastaviku) istraživanja izvode iz istraživačkih dnevnika.

Na početku svakog dana u sedmici na Fejsbuk profilu učenici gimnazija su na profilu svog nastavnika likovne kulture mogli pročitati objavu koja je tematski odgovarala određenoj boji. Nastavnik je „Sedmicu boja“ započeo objavom Remboovih „Samoglasnika“, a za ostale dane postavljao fotografije iz škole (fotografije 1, 2, 3 i 4), najčešći motiv fotografija su bili učenici učesnici u „Sedmici boja“ koji su po garederobi odgovarali boji koja je bila tema za određeni dan. Za tekstualni dio uz fotografije korišteni su tekstovi Trstenjaka (Trstenjak, 1978) iz njegove knjige „Čovjek i boje“.

Analiza učeničkih odgovora na postavljena pitanja na početku projektnog istraživanja
Učenici su od istraživanja očekivali da prošire svoja znanja o bojama, da bolje razumiju likovnu umjetnost, posebno modernu i savremenu, zato što vole istraživati jer im je istrživanje zanimljivo ili interesantno. Na pitanje šta očekuju od istraživanja najčešći odgovori su: „Da mi pomogne da bolje shvatim ulogu boja u svakodnevnom životu“, „Da saznam kako drugi ljudi doživljavaju boje i koliko znaju o bojama“, „Da više obratim pažnju na boje“, „Da više naučim o bojama“, itd. Na početku istraživanja učenici su se najviše opisivali bojama sljedećim redoslijedom: crvena, crna, plava. Navedene boje su izabrali jer: „Najbolje objašnjava mene, moj karakter“, „Budi u meni određene asocijacije“, „Raduje me“... Za neprijatne boje biraju: smeđa, neon, žuta, roza,... Neprijatnosti koje navedene boje izazivaju: „Isprazna boja“, „Previše upadljiva“, „Osjećam se ugroženo i bespomoćno“, „Izaziva u meni strah i nervozu“...

Njihovo poznavanje boja se odnosi na simbolična značenja boja, asocijacije, jer veliki dio učesnika nema velika znanja o bojama. Kada su u pitanju prethodna iskustva učenici nemaju velika iskustva sa bojama. Veliki broj učesnika jedino iskustvo sa bojama ima iz prethodnog, probnog, istraživanja te preko fotogrfija, garderobe. itd.

Analiza učeničkih odgovora na postavljena pitanja na kraju projektnog istraživanja
Učenici su naučili da ne treba imati predrasude prema bojama, da je potrebno pažljivije posmatrati okolinu i uočavati boje. Kada je u pitanju dan koji im je ostao u sjećanju učenici osnovnih škola su

izabrali: ponedjeljak (žuta boja), utorak (crvena boja), srijeda (plava boja), petak (ljubičasta boja), nedjelja (bijela boja), četvrtak (zelena boja), prema odgovorima subota (crna boja) nije ostavila značajnog utiska na učenike osnovnih škola. Odlučili su se za sljedeći redoslijed: podjednako ponedjeljak (žuta boja) i srijeda (plava boja), zatim četvrtak (zelena boja) i subota (crna boja), petak (crna boja), dok utorak (crvena boja) i nedjelja (bijela boja) za učenike gimnazija nisu ostavili značajan utisak.Učenici dalju primjenu boja vide u arhitekturi, komunikaciji, razumijevanju umjetnosti, upoznavanju ljudi pomoću boja, odjevnim kombinacijama, uređenju enterijera, dizajnu, fotografiji itd.

Analiza učeničkih dnevnika
Analiza dnevnika pokazuje da su skoro svi učenici imali približno sličan plan istraživanja, koji se odnosio na intervjuisanje, najčešće učenika iz razreda, opisivali su asocijacije koje određene boje pobuđuju u njima, navodili su i namirnice koje su koristili u ishrani. Za razliku od učenika osnovnih škola vidljivo je da su učenici gimnazija za svoje istraživanje više koristili usluge koje nudi internet. Na taj način su dolazili do novih podataka i saznanja o bojama, ali i tekstova pjesama, muzike i slično.

Učenica gimnazije, A. N.

Plavo i život

- iza plavih očiju zemlja je gužvala stare spise i mastilo je postajalo prah koji raste na rukama i traje vječno.

- nebo nad Parizom je čisto u nepreglednom plavetnilu, toliko, da možeš u njegovoj istini vidjeti odraz svog srca ukoliko dovoljno pažljivo oslušneš muziku vjetra.

- u ratu je bježao ispred metaka, za sobom ostavljao ognjište i sav život, ali je nosio slike iz djetinjstva sačuvane u albumu plavih korica i natpisa „O jednom Kosti“

- svakog šesnaestog decembra Kandinski i ja se sretnemo u parku na kraju nepoznate ulice, razmijenimo par pogleda i čestitamo početak života dok nijemo posmatramo njegovo vječno Plavo nebo.

- plava krv ne odgovara za svoje postupke (tako je učili još u kolijevci).

- plava rijeka pada iza oblaka, zvijezda se sruši na postelju plavog čuperka (djetinjstvo: Mika Antić, Plavi čuperak), ispod pramenova kose zaigra mističan pogled tišine. Ućutasmo na mjestu gdje ogledalo pokaza nebo.

Učenica gimnazije, J. O.

Zelena boja mi je stvarno isprazna. Ne povezujem je sa bojom prirode, i stvarno sam se trudila i razmišljala o njoj, ali ništa. Jedino što mi je palo na pamet je moj profesor gitare, koji je najbolji čovjek kojeg sam upoznala, jer smo uvijek zajedno posmatrali koliko je drvo na koje gledamo iz naše učionice prolistalo. Dan mi je bio tako nikakav. Valjda je ovo jedina boja u kojoj se ne pronalazim nikako. Zelena je boja prvih očiju koje sam ugledala, odnosno očiju moje majke. Ona me ne razumije, odnosno ne razumije kako se ne povezujem sa zelenom. Tako da, znam da ovaj izvještaj i nije nešto posebno, ali drugačije nije moglo.

Učenik gimnazije, Đ. M.

Moja emocija je strahopoštovanje. Ja se plave ne bojim, zapravo je duboko poštujem i divim joj se. Ona je nepoznata, neprekidna i kao privlačan predator. Strah je parališuća emocija. Strah je prirodan refleks ali zamagljuje čula i spriječava da se uživa u bilo čemu. Ali kao i cigareta među mojim usnama, on je ništa dok ja ne odlučim suprotno, dok mu ja ne dam šansu, ništa je dok ja ne stvorim plamen.

Učenica gimnazije, B. G.

Moje mišljenje o ljubičastoj boji: Ta misteriozna i tajanstvena boja asocira na magiju, mudrost, ekstravagantnost...Takođe, za mene predstavlja kreativnost. Smatram da je ljubičasta prikazana kao boja koja ima najviše nijansi od svih boja. Vrlo je rijetka boja u prirodi. Najljepše nijanse ljubičaste dolaze iz neba, kada sunce zalazi i noć se bliži. Tamno ljubičasta izaziva frustraciju i osjećaj tuge u meni.

Učenica gimnazije, A. P.

Mišljenja drugih ljudi i uticaj žute boje na njih: "Žuta boja obično po meni predstavlja čežnju za nečim, najčešće za nekim događajima kada se osvrnemo unazad. Neka sjećanja, uspomene, tj. ona u nama najviše izaziva neke emocije. Isto tako na neki način nas smiruje. Kada obučemo žutu boju na prvi pogled izgledamo upečatljivo. Veoma brzo osobama oko sebe skrenemo pažnju. Isto tako žute stvari čine nas odmah svjetlijim, prozračnijim i sigurnijim. Po meni jedna od najoptimističnijih boja. Koliko je upadljivo toliko je toplo i krhko (sve zavisi od nijanse). Kada neko spomene žutu hranu prvo na šta pomislim jeste voće, koje je veoma bitno za zdravlje i inteligenciju. Kada vidimo uopšteno nešto žuto, a da je jestivo, izgleda već pogledom primamljivo i onda nas još više kopka da probamo to jelo. Takođe i takva hrana već pogledom na nju daje čovjeku neku snagu i ulijeva optimizam.“

Pod nogama borove iglice, u glavi polje konoplje. Kratak je fitilj zdravlja. Dimna bomba gori. Bez velikog premišljanja oblačimo zeleni dan na sebe. Vođeni mišlju da nismo mahovina prilijepljena za tradicionalistička razmišljanja da su vanzemaljci zeleni. Poredani kao jelke, nakićeni kiselim osmijehom, možda i ne izgledamo kao ljudi sa ove planete. Ovaj dan ne odiše zdravim razumom zelene boje proljeća. Kod nas je pao snijeg i zaledio sve zelene površine. Odiše zelena ljubav. Živi

zelena nada.

Dnevnički zapis nastavnice srpskog jezika M. T.

Dan počinje optimistično. Danas je dan crvene boje. Stavljam crvene naušnice i crveni šal. Crveni karmin? Što da ne! Vozim crveni auto i u torbi je crvena fascikla, rokovnik i olovka. Danas ispravljam pismene zadatke. Biće crvenih petica.

Moja prva asocijacija na crvenu boju je crveni džemper. Ja nisam crveni džemper...

Ljudi baš nisu spremni na komunikaciju, pogotovo matematičari i fizičari. Djeca su otvorenija. Njihove asocijacije na crvenu su: vrisak, komunizam, krv, Srbija, Crvena Zvezda, karmin...

Odrasli daju slične odgovore: SDP, SNSD, ...

Sjetih se crvenih makova i satenske mašne koju sam vezala maci oko vrata. Bježala je u žitna polja od nestašnog djeteta. Polja su bila išarana makovima. Tada sam još sanjala da letim. Otisnula bih se sa terase, zamahnula rukom i odletjela iza brda.
Crvena boja je boja praznika i potrošačkog društva.

Kako dan odmiče postajem nervozna i umorna. Asocijacije na crvenu su možda zbog toga negativne. RED ALERT, rubeola, bolest, upaljeni krajnici, konjuktivitis i opekotine od sunca. Rane! Mrzim crvenu. Naporna je, zamorna je, histerična i napadna. Toliko crvene oko mene. Fuj!!! Pomisao na razapetog Isusa se miješa sa sjećanjima na Božić. Opet vraćanje na djetinjstvo. Tetka Jelka, vino i svečano postavljen sto. Kapljice prosutog vina po stolnjaku. Volim tetku. Mnogo. ...

Vidljivo je da su učenici imali potrebu da se u svom pisanju više posvete introspekciji, iz čega se može zaključiti i prepoznati njihov pogled i stav prema okruženju i svijetu. Iz istraživačkih dnevnika učenika možemo jasno vidjeti njihov odnos ne samo prema okolini, nego i prema životu. Često su takvi dnevnički zapisi prožeti nostalgijom, tugom, sjetom, ali i pesimizmom. Možda razloge trebamo tražiti u nerijetko pretjeranim očekivanjima škole i okoline od učenika. Tada u učeniku od mnogo različitih nepoželjnih emocija može da se razvije strah od neuspjeha.

Forumi učenika učesnika projektno-istraživačke sedmice te analiza sadržaja foruma i introspekcijskih izveštaja učenika i grupa
Forumi povodom „Sedmice boja“ održani su u svim školama u kojima je organizovano istraživanje.

Većina učenika koji su učestvovali u istraživanju prisustvovalo je i forumima. Oba foruma su imala sličan tok. Na početku učesnici su u kratkim crtama opisali na koji su način realizovali svoje

istraživanje i na koje su poteškoće nailazili. Posebno su zanimljiva bila introspekcijska zapažanja, ali i iskustva drugih ljudi koje su istraživači intervjuisali. Tokom istraživanja nailazili su na neočekivane situacije iz kojih su uglavnom nešto novo naučili. Veoma je važna komunikacija koju su ostvarili tokom istraživanja. Za jedan od osnovnih problema koji se nametao tokom foruma jeste zbog čega ljudi ne daju značaja bojama koliko bi trebali, ali i pitanja poput „Zašto ljudi uopšte nisu spremni na komunikaciju koja im je ponuđena“. Zaključili su da većina ljudi ne razmišlja mnogo o pojedinim bitnim događajima koji se dešavaju skoro svakodnevno i da je takav odnos čovjeka prema sebi, prirodi i društvu upravo jedan od ozbiljnih razloga zbog čega je savremen čovjek sve više usamljen i otuđen. Za dan koji je na njih ostavio najjači utisak većina ih je izabralo ponedjeljak, žuti dan. Po svjedočenju jednog učenika jedan djed mu je rekao da ne voli žutu boju jer ga ona podsjeća na palentu koju mu njegova žena kuha svaki dan, jer ne smije ništa drugo jesti, te za njega ona predstavlja smak svijeta (tačnije, nekakav bljesak), rekao je i da ima mačka koji se zove Žućko. Više od pola učesnika u istraživanju je već imalo istraživačko iskustvo iz prošlog istraživanja. Forumi su bili prilika da se urade poređenja sa prvog i drugog istraživanja (prvo isrtraživanje urađeno u prije godinu dana). Uglavnom razlog zbog čega su se odlučili na drugo istraživanje je taj da se bolje organizuju za drugo istraživanje, da nastave gdje su stali, prošlo istraživanje im je dalo nove ideje. Mada su neka pitanja ostala neriješena i u drugom istraživanju, poput pitanja učenika: „Zbog čega je tinta plava?“.

Većina učenika koji su učestvovali u istraživanju prisustvovalo je i forumima. Oba foruma su imala sličan tok. Na početku učesnici su u kratkim crtama opisali na koji su način realizovali svoje istraživanje i na koje su poteškoće nailazili. Posebno su zanimljiva bila introspekcijska zapažanja, ali i iskustva drugih ljudi koje su istraživači intervjuisali. Tokom istraživanja nailazili su na neočekivane situacije iz kojih su uglavnom nešto novo naučili. Veoma je važna komunikacija koju su ostvarili tokom istraživanja. Za jedan od osnovnih problema koji se nametao tokom foruma jeste zbog čega ljudi ne daju značaja bojama koliko bi trebali, ali i pitanja poput „Zašto ljudi uopšte nisu spremni na komunikaciju koja im je ponuđena“. Zaključili su da većina ljudi ne razmišlja mnogo o pojedinim bitnim događajima koji se dešavaju skoro svakodnevno i da je takav odnos čovjeka prema sebi, prirodi i društvu upravo jedan od ozbiljnih razloga zbog čega je savremen čovjek sve više usamljen i otuđen. Za dan koji je na njih ostavio najjači utisak većina ih je izabralo ponedjeljak, žuti dan. Po svjedočenju jednog učenika jedan djed mu je rekao da ne voli žutu boju jer ga ona podsjeća na palentu koju mu njegova žena kuha svaki dan, jer ne smije ništa drugo jesti, te za njega ona predstavlja smak svijeta (tačnije, nekakav bljesak), rekao je i da ima mačka koji se zove Žućko. Više od pola učesnika u istraživanju je već imalo istraživačko iskustvo iz prošlog istraživanja. Forumi su bili prilika da se urade poređenja sa prvog i drugog istraživanja. Uglavnom razlog zbog čega su se odlučili na drugo istraživanje je taj da se bolje organizuju za drugo istraživanje, da nastave gdje su stali, prošlo istraživanje im je dalo nove ideje. Mada su neka pitanja ostala neriješena i u drugom istraživanju, poput pitanja učenika: „Zbog čega je tinta plava?“.

Dok je trajao forum učenicima je ponuđeno da pročitaju dijelove iz dnevnika, tako su prisutni imali priliku čuti veoma zanimljiva zapažanja o bojama, ali i stihove koji su nastali u danima dok je istraživanje trajalo. Učenici su zaključili da su mnogi ljudi bili uključeni u istraživanje iako zvanično nisu bili u grupi istraživača. Jedan učenik je istaknuo da boja ne treba biti shvaćena po predmetu (kao simbol, ili stereotip) nego predmet po boji kao jednom od suštinskih dijelova istog. Zaključeno je da boje veoma utiču na naše raspoloženje, iako ih mi svjesno ne primjećujemo i često ne obraćamo pažnju na njih. Ukazali su na to koliko boja može da opiše karakter osobe koja koristi boju, od garderobe do boje fasada kuća u kojima žive. Zaključili su da je kod nas prisutna velika šarolikost, kako u samim oblicima građevina tako i u izboru boja fasada, smatraju da je u pitanju uglavnom neukus, koji je prouzrokovan najviše manjkom obrazovanja ljudi, mada neki smatraju da se uzroci mogu tražiti i u lošoj materijalnoj situaciji. Jedna učenica je svoje istraživanje provela u centru za djecu ometenu u razvoju i istraživala o efektima senzorne sobe. Sugerisano je da bi se ljudi više trebali posvetiti liječenju bojama.

Tokom trajanja foruma učenici su nastavnike poredili sa bojama, na taj način se mogao vidjeti jasan odnos učenika prema nastavniku, ali i profesionalni odnos nastavnika prema učeniku. Naglašeno je da je bitna intelektualna, ali i emocionalna zrelost ljudi za razumijevanje boja. Učenici su predložili da buduća istraživanja traju duže, isto tako da boje ne budu strogo određene po danima. Mnogi učesnici su se složili da je provedeno istraživanje samo početak istraživanja koje će trajati čitavog života. Osim učenika učesnika u istraživanju, diskusiji su prisustvovali i zainteresovani nastavnici, pedagozi, psiholozi i direktori škola. Oba foruma su trajala približno sat vremena. Radi dokumentovanja, forumi su fotografisani (Slike: 5 i 6), a učenici koji su učestvovli u istraživanju nagrađeni su ocjenom. U prostorijama u kojima su organizovani forumi u obe škole priređena je izložba učeničkih fotografija koje su nastajale tokom istraživanja. Kasnije su fotografije izložene u holu škole, a neki su izvodi iz dnevnika, korišteni u sekciji književnog kluba i sekciji srpskog jezika.

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

Tokom redovne nastave što potvrđuju opisani časovi (Prilog br. 1) učenici su pokazali da je moguće organizovati nastavu u kojoj će učenici sami pronalaziti informacije iz različitih izvora nakon čega će oni poučavati druge učenike. Takvom metodom po novijim istraživanjima, najviše ostaje memorisanih informacija.

Učenici su izloženi stalnoj interakciji i međusobnoj komunikaciji, postavljajući jedni drugima najraznovrsnija pitanja.

U radovima u kojima učenici “dorađuju” i “preoblikuju” na svoj način poznata umjetnička djela usvajaju potrebna informacije I karakteristike, sila, slike, autora I kompletne epohe.

Učenici se osjećaju važnim, takva nastava je usmjerena na učenika, a manje na nastavnika.

Kada je u pitanju projektna sedmica, učenici su mnogo naučili o komunikaciji, o bojama, njihovom psihološkom dejstvu, Pisali su različite tekstove I pjesme, pokušali sami da urade tad itd.

“Sedmica boja” nije ostala ograničena na sedam dana, već su mnogi učesnici zaključili da će istraživanje biti nastavljeno kroz čitav život, a “Sedmica boja” je dobar početak.

Nastavnici su upućeni na korištenje različitih metoda i strategija, koje podstiču učenike na veće samodjelovanje i istraživanje, a nastavnike postavljaju u ulogu koordinatora u nastavnom procesu.

Navedeno se može potkrijepiti upravo opisanim scenarijima kako za redovnu nastavu tako i za vannastavnu aktivnost.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Konstruktivistički pristup redovnoj nastivi, ali i vannastavnim aktivnostima može da se koristi za učenje svih predmeta, ne samo likovne kulture. Takav pristup, u kojem učenici najviše učestvuju je poželjan jer učenik nastavu u tom slučaju doživljava blisko i učenje mu nije strano i dosadno.

Posebno je zanimljivo to što učenici učeći na takav način integrišu različite nastavne predmete više nego što to čine nastavnici tokom „klasičnih“ časova.

U ovakvoj interakciji ne uče samo učenici, nego i nastavnici jer učenici često dolaze do novih informacija, ali i tokom diskusije u odjeljenju javljaju se nove ideje i mogućnosti.

Collections

NIN nagrada | Nominovane prakse | NIN 2017